

SHAUN TAN

ŞEHRİN İÇİNDEN ÖYKÜLER

ŞEHRİN İÇİNDEN ÖYKÜLER

"Dünya'daki hayvanların var olmak için kendi sebepleri vardır."

Alice Walker

Bu kitap Avustralya hükümetinin kültür sanat fonu ve danışma kurumu olan Australia Council'in desteğiyle yayımlanmıştır.

ŞEHRİN İÇİNDEN ÖYKÜLER

© 2022, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

Görsel ve Metin Hakları © 2018, Shaun Tan

İlk baskı 2018 yılında, Avustralya'da *Tales From The Inner City* adıyla Allen & Unwin tarafından gerçekleştirilmiştir.

YAZAN VE RESİMLEYEN: Shaun Tan
TÜRKÇELEŞTİREN: Emili İlemre
EDİTÖR: Ayşegül Utku Günaydın
DÜZELTİ: Yağmur Yavaş Aydın
GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarıbüyük

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara
Tel: 0312 284 18 14

Birinci Baskı: Haziran 2023 (2000 adet)

ISBN: 978-605-73012-4-6
Yayınevi sertifika no: 45041
Matbaa sertifika no: 48083

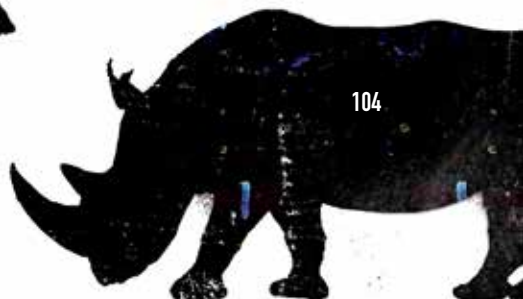
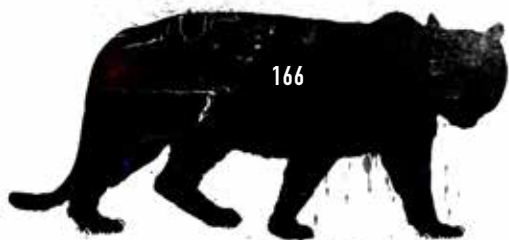
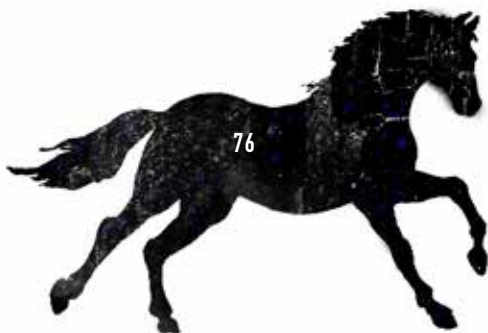
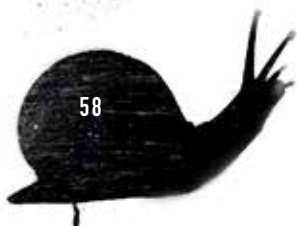
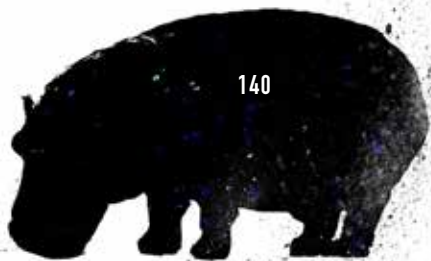
Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DESEN, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ'nin tescilli markasıdır.

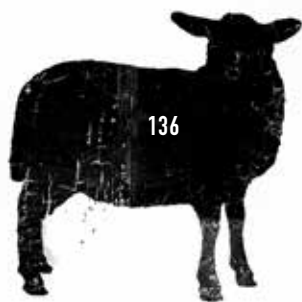
SHAUN TAN

ŞEHRİN İÇİNDEN ÖYKÜLER

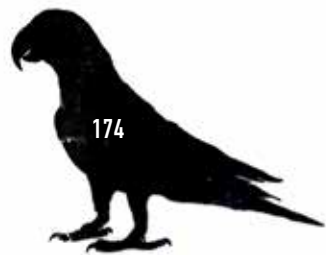

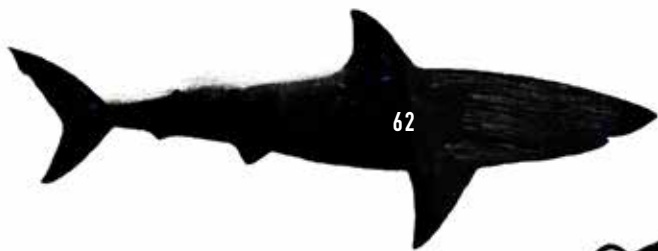

136

174

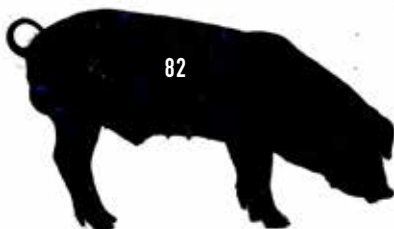
62

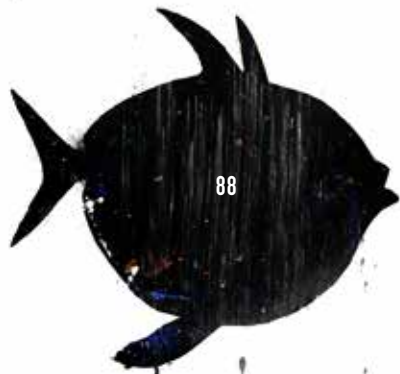
194

208

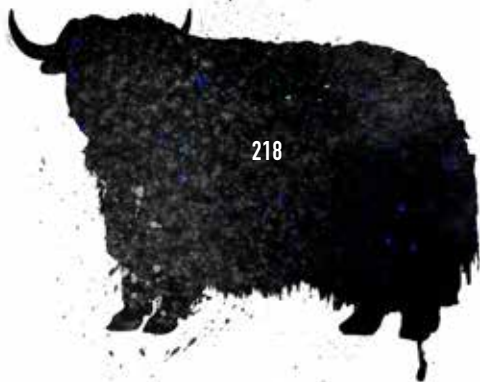
82

88

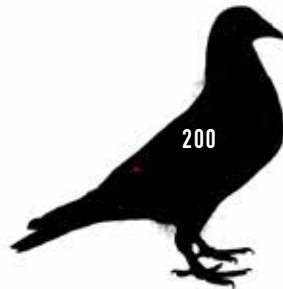
226

218

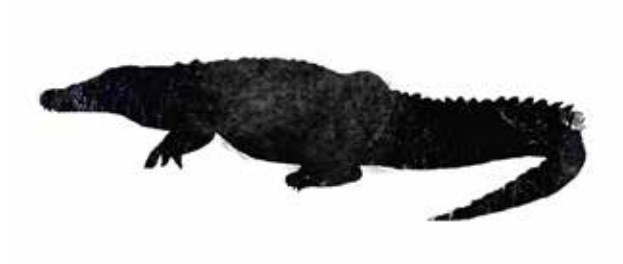

8

200

Timsahlar seksen yedinci katta yaşıyordu. Gayet de rahatları. Bol miktarda temiz suları, çamurları, bataklık otları vardı. Dairelerinin sıcaklığı hep kontrol altındaydı ve haftada iki kere kapılarına kadar et getirilirdi. Baştan sona camdan oluşan koridorlarda gün boyu güneşi takip edebiliyorlardı. Bir sürüngen için bu kadar konforlu bir güneşlenme deneyimi zemin katta asla mümkün olamazdı. Dairenin, finans mahallesinin olağanüstü manzarasını her açıdan gördüğünü söylemeyi unuttum mu? Peki ya sulak alanlardan alınan ses kayıtlarının, doğanın asansör müziğiymişçesine sonsuz bir döngü içinde gizli havalandırma deliklerinden onlara dinletildiğini? Yani demek istediğim bu hayvanlar ebedi bir huzur içinde yaşıyorlardı. Her gün aynı gündü, aylar adına bakmadan geçip giderken yıllar da biz zavallı avanakların uğraşmak zorunda kaldığı aceleci, dayanılmaz trafiğin gelgitli sıcağından çok yükseklerde buharlaşıp yok oluyordu.

Siz de timsahların, nerede olduklarından haberleri var mı diye soruyorsunuz tabii. Daha da önemlisi, binanın geri kalanındaki çalışanlar o tek asansör düğmesinin yanında yazan *timsahlar* kelimesinin soyutlamadan başka şey olmadığını nasıl hiç düşünmüyorlardı? Ne sanıyorlardı ki? Bir moda markası ya da sigorta şirketi olduğunu mu? Veya reklam ajansı ya da ileri teknoloji üreten bir ofis olduğunu mu? Şüphesiz ki onlar için burası, bir hesapları ya da randevuları olmadığı için hiç ilgi göstermeleri gerekmeyen, bu şehirdeki alelade birkaç bin şirketten biriydi. Hayal gücünü, bekleme odaları kadar küçülten hiçbir şey yoktur ve asansör, olabilecek en küçük bekleme odasından başka şey değildir.

Alt katta çalışanlar bir keresinde tavanda sızıntı olduğunu fark etmişlerdi ama yıllar yıllar önce tamir edilmişti. Üst katta çalışanlar, gözleriyle görseler rugan ayakkabılarının hemen altında yaşayan tarih öncesi kertenkelenin kıvrılan gövdesinin kütesine inanmazlardı. Ancak şu kadarını biliyorlardı: Masanda uyuyakalırsan kendini karanlık bir ormanda korku dolu, anlamsız maymun çılgınlıkları atarak çırılçıplak koşarken bulursun. Sonra bir bakmışsın, coşkun bir neşe ve berrak bir zihinle taptaze uyanmışsın. Hamak koyduklarından beri seksen sekizinci kattaki ofisin başarısı efsanevi seviyelere çıkmıştı. Bütün tüysüz maymunlar gibi onlar da buna ilham diyordu. Timsahlar daha iyisini biliyordu.

Hayır, seksen yedinci kattan haberi olanlar bir avuç bina denetçisi, şehir planlamacısı ve benim gibi bakım görevlisiydi ve biz de bu bilgiyi genellikle kendimize sakladık. Çok büyük bir sır olduğundan değil, insanlara yukarıda timsahların yaşadığını söylediğimde ya bana deliymişim gibi bakıyorlar ya da avukatlarla ilgili bir şakanın asla gelmeyecek o can alıcı kısmını bekliyorlardı da ondan. Onları basit, somut bir gerçeğe ikna etmeye çalıştığında şaşkınlıkları hızla ilgisiz

bir yargıya dönüşüyordu: Bu, *doğaya aykırı, insanlık dışı, ürkünç, zalimce ve tuhaf, ayrıca da yanlış; onların hemen doğal ortamlarına dönmeleri lazım!* Daha neler neler. Ben de omuz silkip işime devam ediyordum. Tartışmak beni bıktırıyor ve artık ironiden de hiç zevk almıyorum.

Yani bütün bu şehrin bir bataklık üzerine kurulduğunu kimse hatırlamıyor herhâlde. Timsahlar, bir milyon yıldır burada yaşıyorlardı zaten ve trafik kendini öğütüp tekrar çamura döndükten ve biz tüysüz maymunlar son toplantımızı da yapıp bütün tüysüz maymunlar gibi iflasımızı ilan ettikten çok sonra bile burada olacaktı. Timsahın serinkanlı beyinde bu şehir bir bekleme odasıydı: bir hesabının ve randevusunun olmadığı, bu yüzden hiç ilgi göstermesi gerekmeyen bir çağda, olduğu yerde yükselmiş bekleme odalarının en büyüğü.

Kelebekler öğlen vakti geldi. Milyonlarca, milyarlarca, trilyonlarca kelebek. Saymanın, hatta sayma *kaoramının* bile çok ötesindeydiler. Böylece sokaktaki insanları her türlü tahmin denemesinden kurtardılar. Sokaktaki insanlar derken, herkesi kastediyorum. Kelimenin tam anlamıyla *herkes*. Hiçbir deprem, yangın ya da terör saldırısı bu kadar insanı bir anda arabalardan, evlerden, metrolardan, restoranlardan, otellerden, dükkânlardan, bankalardan, hastanelerden, okullardan, meclislerden veya ofislerden dışarı çıkaramazdı. Hiç kimse daha önce anlatmaya sözcüklerin bile yetmeyeceği, böylesine güzel bir acil durum yaşamamıştı.

Kelebekler sanki tam da bu sebepten, baş döndüren yüksekliklerden, akla gelebilecek her renkte ve desende bahar çiçekleri gibi bize geldiler. Onlar, kulaklarımızın etrafında süzülen, zıplayan, kanat çırpın sessiz mucizelerdi. Çıt çıkarmadan, hareket

etmeden olduğumuz yerde, omuz omuza durduk. Köprülerdeki trafiği durdurduk; nefeslerimizi tuttuk, gözlerimizi açtık ve bu minicik böceklerin bereket gibi yağmasını bekledik. *Bak! Bak! Omzunda, kolunda, dizinde, başında! Kıpırdama! Hareket etme! Baksana tam burnumun üstünde!* Ve o kısacık anda yüzlerimiz ve avuçlarımız gökyüzüne dönük dururken nedenini sormadık. Kafamızdaki konuşmalar sustu; her şeyin içinde sebep, sonuç, işaret ve işe yarar bir anlam ya da kıymet veya kehanet arayan o sonu gelmez dış ses anlatıcısının sesi sustu ve kelebekler bize geldi.

Sonra gideceklerdi, rengârenk bulutlar dalgalanacak ve batıya sürüklenecekti. Sonra zihinlerimiz çabucak fabrika ayarlarına dönecek ve konuşmalar kaldığı yerden devam edecekti. Bu, iyi ya da kötü bir şeyin habercisi miydi? Bir salgının belirtisi miydi ya da sistemdeki bozukluğun bir işareti? İlahi bir mesaj mıydı? Kaosa dair bir ders miydi? Ne demekti bu? *Ne demek?* Sonra çatık kaşlarla fotoğrafları ve video kanıtlarını inceleyecektik; medya analizlerini dinleyecek, kutsal kitaplara ve meteorolojiye danışacak, haritalara, grafiklere, istatistiklere ve çan eğrilerine bakacaktık. Sonra endişelenecektik.

Ama o an, kısacık anların en kısasında, nedenini sormadık. Kelebeklerden başka şey düşünmedik; başımıza konan kelebeklerden, arkadaşlarımızın ve ailemizin başına, tanıdığımız-tanımadığımız herkesin başına, bütün şehre aynı anda konan kelebeklerden başka hiçbir şey düşünmedik. *Hareket etme*, diye fısıldadık, hiç bitmesin istedik. *Kıpırdama! Kıpırdama! Kıpırdama!*

Oscar ve ALMA ödüllü Avustralyalı sanatçı Shaun Tan, *Şehrin İçinden Öyküler*'de insanın ve hayvanın doğasına, varoluşumuzun köklerine inerek birlikte yaşamın imkânları üzerine düşündürüyor.

Mahalledeki herkesin neşe kaynağı olan bir kedi, uzay ve zamanın birbirinden ayırdığı, kavuşmayı bekleyen bir kadın ile köpeği, yöneticileri aniden kurbağaya dönüşen ve bunun aslında o kadar da kötü olmadığını düşünen ofis çalışanı ve çok daha fazlasının hikâyesi...

Şehrin İçinden Öyküler, Shaun Tan'ın resimli kitaplar dünyasında neden bir usta olduğunu kanıtlayan, öykü ve şiir türünü gerçeküstü çizimlerle buluşturan, eşsiz bir kitap.

desenyayinlari.com.tr

[f DesenYayinlari.Tudem](https://www.facebook.com/DesenYayinlari.Tudem)

[i @desenyayinlari](https://www.instagram.com/desenyayinlari)

ISBN: 978-605-73012-4-6

9 786057 301246